

<https://doi.org/10.53656/his2025-1-3-jos>

Biography Collection
Биографична колекция

ЙОСИФ ЕМИГЕР – НЕИЗВЕСТЕН ПСЕВДОНИМ НА ИВАН ДРАСОВ

Д-р Денис Иванов

Институт за исторически изследвания – БАН

Abstract. The State Archives – Varna, fund 690 K (Ivan Drasov) preserves three letters from the summer of 1875, written by the Viennese Bulgarian Yanko Kovachev to an addressee in the city of Prague named Joseph Emiger. From the content of the letters, we learn that Joseph Emiger sent Yanko Kovachev various materials intended for publication in the Bulgarian magazine “Letostruy or Home Calendar”. Several circumstances give us reason to assume that Joseph Emiger is a pseudonym used by Ivan Drasov. 1) There is currently no information about a person of Czech origin named Joseph Emiger, who collaborated with the editorial staff of the magazine “Letostruy”. 2) Correspondence using pseudonyms was a frequent practice for Ivan Drasov throughout the entire period of his public activity before the Liberation of Bulgaria. 3) After the Liberation, Drasov himself claims to have collaborated with the magazine “Letostruy”, using the pseudonym “J. E.”.

Keywords: Joseph Emiger; Yanko Kovachev; Ivan Drasov; pseudonym; “Letostruy”

Отдавна известен факт е, че редица дейци от епохата на Българското възрождане (писатели, журналисти, революционери и пр.) са прикривали истинската си самоличност чрез псевдоними. Въпросът за псевдонимите, използвани от дейците на националноосвободителното ни движение през третата четвърт на XIX в., е изследван от автори като Иван Унджиев и Васил Боянов (Undzhiev 1930; Undzhiev 1976; Boyanov 1982). Голяма част от фалшивите имена на българските писатели, публицисти, журналисти, карикатуристи и научни работници, пък са разкрити в претърпелия три издания „Речник на българските псевдоними“, изготвен от Иван Богданов (Bogdanov 1961; Bogdanov 1978; Bogdanov 1989). Но въпреки големия изследователски интерес някои от псевдонимите, използвани от българските възрожденци, все още остават неразкрити. Цел на настоящата статия е изясняването на въпроса – кой е човекът, стоящ под псевдонима „Йосиф Емигер“?

Най-напред трябва да се отбележи, че името „Йосиф Емигер“ е засвидетелствано в три писма на виенския българин Янко Ковачев от лятото на 1875 г.,

които се съхраняват в Държавния архив – Варна, фонд 690 К (Иван Драсов). В случая Йосиф Емигер играе ролята на адресат. И трите епистоларни източника са написани на български език. От тяхното съдържание става ясно, че адресатът се е намирал в днешната чешка столица Прага. Първото писмо е с дата 20 юни 1875 г. (н. ст.) Чрез него Ковачев моли Емигер да му изпрати няколко „славянски биографии“ с обем не повече от 16 страници, придружени от портрети на съответните личности, които да бъдат публикувани в „календара“¹, т.е. в печатаното във Виена българско списание „Летоструй или домашен календар“². Второто писмо на Я. Ковачев до Й. Емигер датира от 27 юни 1875 г. (н. ст.). Неговото съдържание показва, че Емигер е откликнал на молбата, отправена в първото писмо. Ковачев благодари на Емигер за изпратените „биографии“, но същевременно му заявява, че нито една от тях не отговаряла на изискванията за публикуване в „Бъл[арския] Нар[оден] Календар“³. Поради това Я. Ковачев отправя нова молба към Й. Емигер. Този път виенският българин иска Емигер да му изпрати две негови статии, портрет и биография на Павел Йозеф Шафарик⁴. Наред с това Я. Ковачев моли Й. Емигер да му посочи и в коя книга би могъл да открие „фигурите за електричеството“⁵. Последното трето писмо на Я. Ковачев до Й. Емигер датира от 12 юли 1875 г. (н. ст.). С това писмо Ковачев известява Емигер, че получил „приятелските“ му писма, „манускрипта от електричеството“ и биографията на Шафарик⁶, като същевременно го моли да му изпрати „остатъка от електричеството“⁷.

Опитите ми да открия повече информация за чех на име Йосиф Емигер, който да е живеел в Прага, да е владеел български език и да е сътрудничил на редакцията на сп. „Летоструй“, завършиха неуспешно. Поради тази причина е по-основателно да предположим, че Йосиф Емигер е не име на реално съществувал човек от чешки произход, а псевдоним на някой от членовете на българската колония в Прага. Различни преки и косвени документални данни позволяват да допуснем, че пражкият българин, използвал псевдонима Йосиф Емигер, е българският национален революционер Иван Тодоров Драсов.

Като най-силен аргумент в подкрепа на посоченото предложение може да се посочи фактът, че в писмо до първия историк на българския периодичен печат – Юрдан Иванов, с дата 24 януари 1890 г. Ив. Драсов пише, че някога е участвал в революционните движения „от 1868 [г.] до освобождението на България“, че е завършил реална гимназия в градовете Писек и Прага, както и че е сътрудничил „в Ботевото „Знаме“⁸, Каравеловите „Свобода“⁹ и „Независимост“¹⁰ [и] в „Летоструя“ на [Христо] Данова под псевдоним *Ю. Е.*“¹¹. С това писмо Ив. Драсов отговаря на няколко въпроса, които Ю. Иванов му задава писмено още през лятото на 1889 г. Въпросите били – „от где сте родом, где и какво сте учили, кои са по-важните моменти от вашата обществена и държавна дейтелност, какво сте написали, превели и сътрудничили